

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

«Εκτίμηση του βαθμού δήλωσης στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων των εργαστηριακά επιβεβαιωμένων κρουσμάτων σαλμονέλλωσης, σιγκέλλωσης, λιστερίωσης, ηπατίτιδας Α, τυφοειδούς πυρετού και παράτυφου από τα δημόσια νοσοκομεία της χώρας για το έτος 2020»

- Το ποσοστό υποδήλωσης διέφερε σημαντικά μεταξύ των νοσοκομείων της χώρας, ενώ παρουσίαζε διαφορές ανάλογα με το νόσημα
- Το ποσοστό υποδήλωσης των κρουσμάτων σαλμονέλλωσης και σιγκέλλωσης εξακολουθεί να είναι υψηλό (51,6% και 39,6% αντίστοιχα)
- Η υποδήλωση των κρουσμάτων για τον τυφοειδή πυρετό και τον παράτυφο ήταν 100%, ενώ το ποσοστό υποδήλωσης των κρουσμάτων ηπατίτιδας Α ήταν επίσης πολύ υψηλό (87,9%)
- Το μόνο νόσημα για το οποίο η υποδήλωση των κρουσμάτων μειώθηκε το 2020, ήταν η λιστερίωση (35,7%)

1. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Τμήματος Τροφιμογενών και Υδατογενών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης για Λοιμώδη Νοσήματα πραγματοποιείται ετησίως εκτίμηση του βαθμού υποδήλωσης των νοσημάτων που αποτελούν αρμοδιότητα του γραφείου (σαλμονέλλωση, σιγκέλλωση, λιστερίωση, ηπατίτιδα Α, τυφοειδής πυρετός και παρατυφοειδής) και δηλώνονται μέσω του Συστήματος Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων (ΣΥΔΝ).

Η εκτίμηση της δήλωσης των νοσημάτων είναι απαραίτητη: α) για την εκτίμηση της πραγματικής τους επίπτωσης στην κοινότητα και β) για την παρακολούθηση της διαχρονικής τους εξέλιξης, με στόχο την αξιολόγηση των συστημάτων επιτήρησης και τη λήψη διορθωτικών μέτρων για την ενίσχυσή τους αν χρειάζεται.

2. Μέθοδος - Συλλογή της πληροφορίας

Το πρώτο τρίμηνο του 2021 απεστάλη ταχυδρομικά στα μικροβιολογικά εργαστήρια και τα τμήματα αιμοδοσίας των γενικών νοσοκομείων της χώρας*, δομημένη φόρμα προς συμπλήρωση. Οι πληροφορίες που ζητήθηκαν ήταν η ύπαρξη ή μη δυνατότητας εργαστηριακού ελέγχου για *Salmonella* spp. (non Typhi-Paratyphi), *Salmonella* Typhi, *Salmonella* Paratyphi, *Shigella* spp., *Listeria monocytogenes* και Hepatitis A Virus, καθώς και ο αριθμός θετικών εξετάσεων για καθένα από τα εν λόγω παθογόνα εντός του 2020. Με βάση τον αριθμό των δηλωθέντων κρουσμάτων για κάθε νόσημα υπολογίστηκε το ποσοστό δήλωσής του στο ΣΥΔΝ.

3. Αποτελέσματα

Από τα 109 νοσοκομεία στα οποία απευθυνθήκαμε απάντησαν τα 80, εκ των οποίων:

- Σε 64 νοσοκομεία απάντησαν τα μικροβιολογικά εργαστήρια και τα τμήματα αιμοδοσίας
- Σε 9 επιπλέον νοσοκομεία απάντησαν μόνο τα μικροβιολογικά εργαστήρια
- Σε 7 επιπλέον νοσοκομεία απάντησαν μόνο τα τμήματα αιμοδοσίας.

3.1 Εκτίμηση του ποσοστού δήλωσης των κρουσμάτων μη τυφο-παρατυφικής σαλμονέλλωσης στο ΣΥΔΝ

Από τα 71 εκ των 73 νοσοκομείων (97,2%) που είχαν τη δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης της σαλμονέλλωσης:

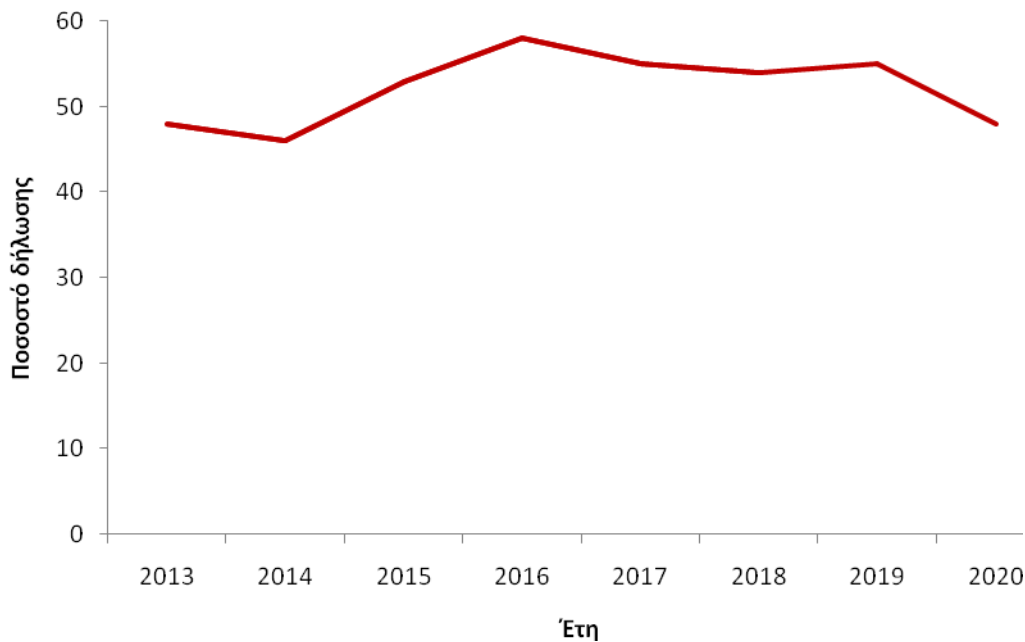
- 12 (16,9%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια κοπράνων το 2020
- για τα υπόλοιπα 59 (83,1%) προέκυψε ότι από τα 415 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2020, τα 201 (**48,4%**) είχαν δηλωθεί μέσω του ΣΥΔΝ. Στον **Πίνακα 1** παρουσιάζεται συνοπτικά το ποσοστό δήλωσης της σαλμονέλλωσης από τα 59 αυτά γενικά δημόσια νοσοκομεία της χώρας.
- Στο **Διάγραμμα 1** απεικονίζεται το ποσοστό δήλωσης της σαλμονέλλωσης για το χρονικό διάστημα 2013-2020.
- 16 (27,1%) νοσοκομεία δε δήλωσαν κανένα κρούσμα παρότι είχαν θετικές καλλιέργειες.

---

*Δε συμπεριλήφθηκαν τα ψυχιατρικά νοσοκομεία, καθώς και τα ειδικά νοσοκομεία που δεν έχουν παθολογική κλινική.

Πίνακας 1. Ποσοστό δήλωσης κρουσμάτων μη τυφο-παρατυφικής σαλμονέλλωσης στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων από τα δημόσια γενικά νοσοκομεία της χώρας, 2020 (n=59).

Ποσοστό δήλωσης (%)	Αριθμός νοσοκομείων (%) 2020
81-100%	16 (27,1%)
61-80%	7 (11,9%)
41-60%	10 (16,9%)
21-40%	7 (11,9%)
1-20%	3 (5,1%)
0%	16 (27,1%)

Διάγραμμα 1. Ποσοστό δήλωσης κρουσμάτων μη τυφο-παρατυφικής σαλμονέλλωσης στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων τα οποία διαγνώστηκαν στα δημόσια νοσοκομεία της χώρας, Ελλάδα, 2013-2020.

Από τα 28 νοσοκομεία που είχαν δυνατότητα οροτυποποίησης για *S. Enteritidis*, τα 15 (53,6%) ανέφεραν ότι είχαν τουλάχιστον μια θετική καλλιέργεια κοπράνων εντός του 2020. Από τα 60 συνολικά κρούσματα *S. Enteritidis* που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά, τα 8 (**13,3%**) είχαν δηλωθεί μέσω του ΣΥΔΝ.

Από τα 25 νοσοκομεία που είχαν τη δυνατότητα οροτυποποίησης για *S. Typhimurium*, τα 5 (20%) ανέφεραν ότι είχαν τουλάχιστον μια θετική καλλιέργεια κοπράνων, εντός του

2020. Από τα 10 συνολικά κρούσματα *S. Typhimurium* που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά, το 1 (**10,0%**) είχε δηλωθεί μέσω του ΣΥΔΝ.

Εκτίμηση του ποσοστού δήλωσης των κρουσμάτων τυφοειδούς και παρατυφοειδούς πυρετού στο ΣΥΔΝ

Αναφορικά με τον τυφοειδή πυρετό:

Από τα 24 νοσοκομεία που είχαν δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης (με καλλιέργεια κοπράνων) του τυφοειδούς πυρετού:

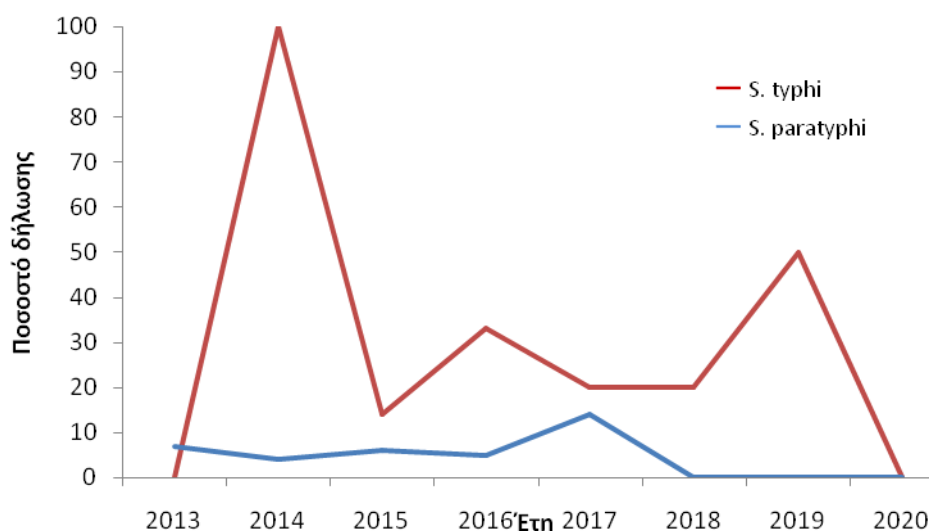
- 22 (91,7%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια το 2020
- τα υπόλοιπα δύο (8,3%) ανέφεραν 7 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2020, εκ των οποίων **κανένα δε δηλώθηκε** μέσω του ΣΥΔΝ.

Αναφορικά με τον παρατυφοειδή πυρετό:

Από τα 24 νοσοκομεία που είχαν δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης (με καλλιέργεια κοπράνων) του παρατυφοειδούς πυρετού:

- 21 (87,5%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια το 2020
- 3 (12,5%) νοσοκομεία είχαν 4 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2020, εκ των οποίων **κανένα δε δηλώθηκε** μέσω του ΣΥΔΝ.

Στο **Διάγραμμα 2** απεικονίζεται το ποσοστό δήλωσης του τυφοειδούς και παρατυφοειδούς πυρετού για το χρονικό διάστημα 2013-2020.

Διάγραμμα 2. Ποσοστό δήλωσης κρουσμάτων τυφοειδούς και παρατυφοειδούς πυρετού στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων, τα οποία διαγνώστηκαν στα Δημόσια Νοσοκομεία της χώρας, Ελλάδα, 2013-2020.

3.2 Εκτίμηση του ποσοστού δήλωσης των κρουσμάτων σιγκέλλωσης στο ΣΥΔΝ

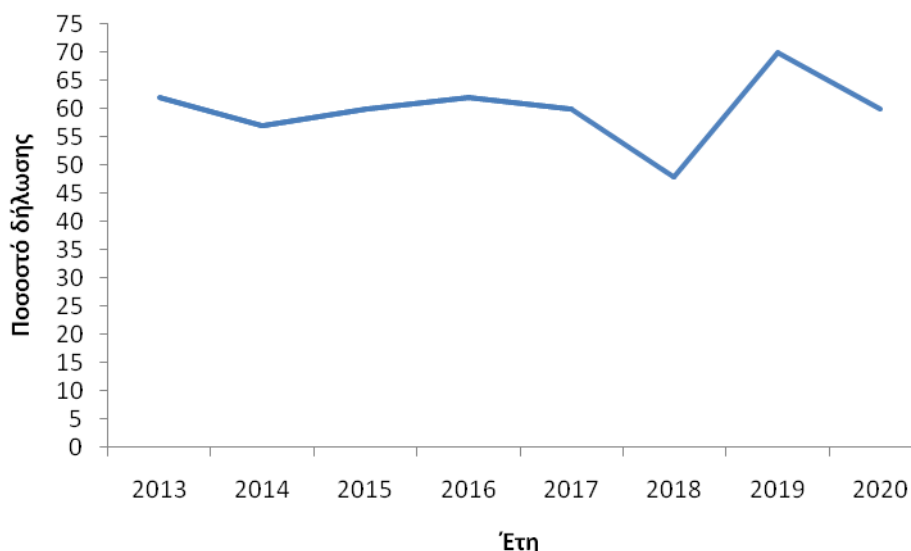
Από τα 63 εκ των 73 νοσοκομείων (86,3%) που είχαν τη δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης της σιγκέλλωσης:

- 39 (61,9%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια κοπράνων το 2020
  - τα υπόλοιπα 24 (38,1%) είχαν 53 συνολικά εργαστηριακά επιβεβαιωμένα κρούσματα το 2020, εκ των οποίων τα 32 (**60,4%**) δηλώθηκαν μέσω του ΣΥΔΝ.
- Στον **Πίνακα 2** παρουσιάζεται συνοπτικά το ποσοστό δήλωσης της σιγκέλλωσης από τα 24 αυτά δημόσια γενικά νοσοκομεία της χώρας.

Στο **Διάγραμμα 3** απεικονίζεται το ποσοστό δήλωσης της σιγκέλλωσης για το χρονικό διάστημα 2013-2020.

Πίνακας 2. Ποσοστό δήλωσης κρουσμάτων σιγκέλλωσης στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων από τα δημόσια γενικά νοσοκομεία της χώρας, 2020 (n=24).

Ποσοστό δήλωσης (%)	Αριθμός νοσοκομείων (%) 2020
81-100%	11 (45,8%)
61-80%	0 (0,0%)
41-60%	5 (20,8%)
21-40%	0 (0,0%)
1-20%	0 (0,0%)
0%	8 (33,3%)

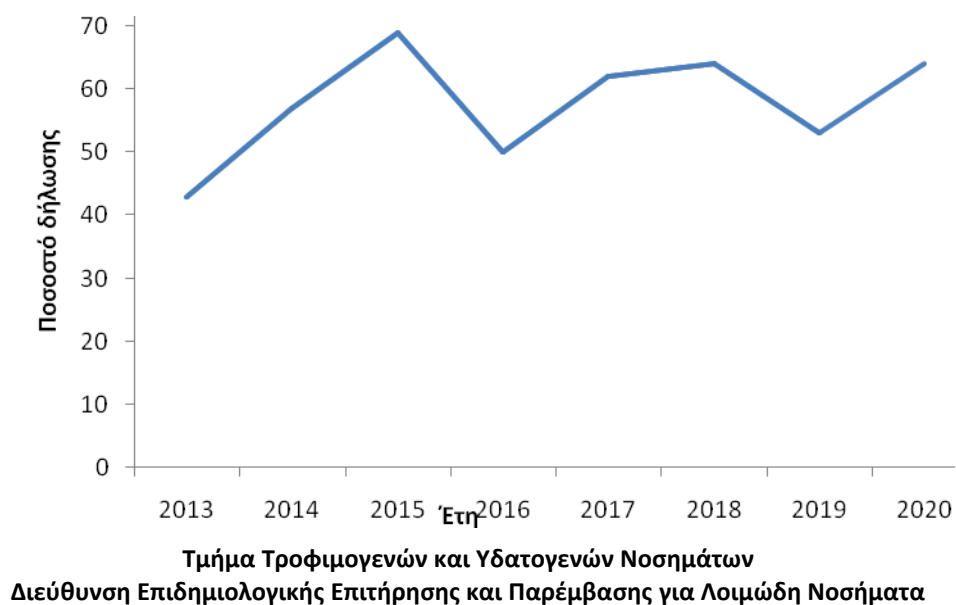

Διάγραμμα 3. Ποσοστό δήλωσης κρουσμάτων σιγκέλλωσης στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων που διαγνώστηκαν στα δημόσια νοσοκομεία της χώρας, Ελλάδα, 2013-2020.

3.3 Εκτίμηση του ποσοστού δήλωσης των κρουσμάτων λιστερίωσης στο ΣΥΔΝ

Από τα 44 εκ των 73 νοσοκομείων (60,3%) που είχαν δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης της λιστερίωσης:

- 33 (75,0%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια αίματος το 2020
- για τα υπόλοιπα 11 (25,0%) προέκυψε ότι από τα 14 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2020, τα 9 (**64,3%**) δηλώθηκαν μέσω του ΣΥΔΝ.
- Στο **Διάγραμμα 4** απεικονίζεται το ποσοστό δήλωσης της λιστερίωσης για το χρονικό διάστημα 2013-2020.

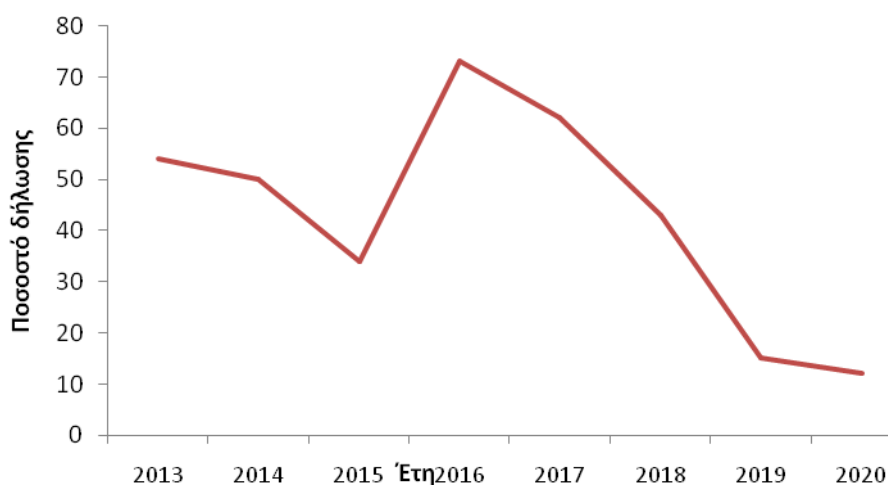

Διάγραμμα 4. Ποσοστό δήλωσης κρουσμάτων λιστεριώσεων στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων που διαγνώστηκαν στα δημόσια νοσοκομεία της χώρας, Ελλάδα, 2013-2020.

3.4 Εκτίμηση του ποσοστού δήλωσης των κρουσμάτων ηπατίτιδας A στο ΣΥΔΝ

Από τα 47 εκ των 71 νοσοκομείων (66,2%) που είχαν δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης της ηπατίτιδας A:

- 32 (68,1%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική εξέταση για ειδικά αντισώματα έναντι του ιού της ηπατίτιδας A (IgM anti-HAV) το 2020
- για τα υπόλοιπα 15 (31,9%) προέκυψε ότι από τα 33 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2020, τα 4 (**12,1%**) δηλώθηκαν μέσω του ΣΥΔΝ.
- Στο **Διάγραμμα 5** απεικονίζεται το ποσοστό δήλωσης της ηπατίτιδας A για το χρονικό διάστημα 2013-2020.

Διάγραμμα 5. Ποσοστό δήλωσης κρουσμάτων ηπατίτιδας A στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων που διαγνώστηκαν στα δημόσια νοσοκομεία της χώρας, Ελλάδα, 2013-2020.

4. Συμπεράσματα της εκτίμησης του ποσοστού δήλωσης των κρουσμάτων σαλμονέλλωσης, σιγκέλλωσης, λιστερίωσης, ηπατίτιδας A και τυφοειδούς πυρετού/παρατυφοειδούς πυρετού στο ΣΥΔΝ

Αναφορικά με τη σαλμονέλλωση:

- το ποσοστό υποδήλωσης των κρουσμάτων σαλμονέλλωσης εξακολουθεί να είναι υψηλό (51,6%)
- το 2020 παρουσιάστηκε μείωση του ποσοστού δήλωσης, που πιθανόν σχετίζεται και με την επιβάρυνση των υπηρεσιών υγείας, λόγω της πανδημίας από τον COVID-19.

Αναφορικά με τη σιγκέλλωση:

- το ποσοστό υποδήλωσης των κρουσμάτων σιγκέλλωσης ήταν 39,6%, υψηλότερο από αυτό του 2019 (29,6%).
- το 2020 παρουσιάστηκε μείωση του ποσοστού δήλωσης, που πιθανόν σχετίζεται και με την επιβάρυνση των υπηρεσιών υγείας, λόγω της πανδημίας από τον COVID-19.

Αναφορικά με τη λιστερίωση:

- η υποδήλωση των κρουσμάτων λιστερίωσης ήταν χαμηλότερη (35,7%) σε σχέση με το 2019 (46,7%), γεγονός που πιθανόν οφείλεται στην ενεργητική αναζήτηση των κρουσμάτων από το Τμήμα Τροφιμογενών και Υδατογενών Νοσημάτων.

Αναφορικά με την ηπατίτιδα Α:

- το ποσοστό υποδήλωσης των κρουσμάτων ηπατίτιδας Α ήταν υψηλό (87,9%), δηλαδή υψηλότερο από κάθε προηγούμενο έτος. Τα μειωμένα ποσοστά υποδήλωσης τα έτη 2016-2017 (26,5% και 37,8% αντίστοιχα) οφείλονται πιθανώς στην αυξημένη ευαισθητοποίηση των νοσοκομείων τα συγκεκριμένα έτη, λόγω των επιδημιών ηπατίτιδας Α σε πρόσφυγες και MSM αντίστοιχα.
- ικανοποιητικό ποσοστό δήλωσης (>60%) είχαν 2 (13,3%) από τα 15 νοσοκομεία για τα οποία ήταν διαθέσιμη η πληροφορία
- 12 από τα 15 (80%) νοσοκομεία που είχαν θετική εξέταση για ειδικά αντισώματα έναντι του ιού της ηπατίτιδας Α (IgM anti-HAV) το 2020 δε δήλωσαν κανένα κρούσμα στο ΣΥΔΝ

5. Προτάσεις Τμήματος Τροφιμογενών και Υδατογενών Νοσημάτων

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της δήλωσης στο ΣΥΔΝ προτείνονται τα εξής:

- δημοσίευση λίστας στην ιστοσελίδα του οργανισμού, με τα νοσοκομεία που έχουν υψηλά ποσοστά δήλωσης, προς αναγνώριση της συνεργασίας τους
- σύνταξη εγγράφου προς τις διοικήσεις των νοσοκομείων (και κοινοποίηση στις επιτροπές λοιμώξεων) με τα ποσοστά δήλωσης των νοσημάτων και παράκληση για δήλωση των μεμονωμένων κρουσμάτων και των συρροών σε νοσηλευόμενους ασθενείς αλλά και σε ασθενείς στα εξωτερικά ιατρεία
- έγγραφη ενημέρωση των Επιτροπών Λοιμώξεων των νοσοκομείων με υψηλά ποσοστά υποδήλωσης για την ευαισθητοποίησή τους σχετικά με τη διαδικασία δήλωσης και αναγνώριση προβλημάτων
- τηλεφωνική επικοινωνία με τα νοσοκομεία με μηδενικά ποσοστά δήλωσης
- εκ νέου ενημέρωση των νοσοκομείων για δήλωση κρουσμάτων ηπατίτιδας Α, για την οποία παρατηρήθηκε υψηλό ποσοστό υποδήλωσης σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Τμήμα Τροφιμογενών και Υδατογενών Νοσημάτων

Κ. Μέλλου, Θ. Σιδερόγλου, Α. Χρυσοστόμου

Τηλ. Επικοινωνίας: 2108899007,-064, -061

Μάιος 2021